

Közéleti kitűnőség

Reggel tekintélyes, tiszteletre méltó öregúr lép a kávéházba, egy szerény, fiatal leánnyal, és leül vele egy asztalhoz.

– Kisasszony – mondja neki harsogó hangon –, rendeljen valamit.

Erre az egész kávéház fölfigyel. Pincérek teremnek asztalánál, rangjához, súlyához, jelentőségéhez illően üdvözlik ezt a társadalmi kiválóságot, aki – mint halljuk – elnökgazgató.

A lány üres kávé rendel, föl nélkül, pohárban, s egy hajtásra kiissza, mint aki nagyon szomjas. Száját megtörli zsebkendőjével, aktatáskájából gyorsan kikap egy vonalazott füzetet, s eversharpjának hegyét a papírra helyezve, türelmesen, lesütött szemmel vár.

Sokáig kell várnia. Az elnökgazgató teljes reggelit eszik, kávéval habbal, marhanyelvet, pirított kenyérszeletkéket, melyeket lekvárt ken, vajjal és mézzel. Időnként óvatosan megnyomja az eléje tett kis, takaros liliputi szódásüveg fogantyúját, gyöngyös vizet ereszt a poharába. Csemcségek eszik, szürcsölve iszik. Rágyújt egy szivarra a pincér öngyújtójánál. Aztán füstfelhőkbe burkolózva így szól a leányhoz:

– Dolgozunk.

Hangja oly erős, hogy elér a kávéház legtávolabbi zugába is. Diktál:

– Tisztelt uram, sajnálattal értesítem, hogy kérvényét ezúttal nem vehettem figyelembe. Biztosítom, hogy a következő kinevezéskor lehetőség szerint előnyben fogom részesíteni. Őszinte híve.

A levél a kávéházban élénk föltűnést kelt. Mindenki feléje pillant. Tudomásul vesszük, hogy közéletünk egyik jelesét üdvözölhetjük körünkben, aki embereket emel és buktat. Többen felállnak, tátott szájjal merednek rá.

Ő tovább dolgozik. Szavait a titkárnő alázatos gyorsíróceruzája játssza könnyedséggel rögzíti meg, melyeket otthon majd lekopogtat több példányban, beborítékoz, fölbélyegez, s elküld ajánlottan:

– Kegyelmes uram, méltóztassál megengedni, hogy ahhoz a magas kitüntetéshez, mellyel a közre oly áldásdús tevékenységed jutalmazták meg, én is őszinte szívvel gratuláljak. Érdemesebbet igazán nem érhetett volna ez a jól megérdemelt elismerés.

A harmadik levél, melyet magam is szóról-szóra jegyzek, így hangzik:

– Kedves barátom, megdöbbenéssel értesültem felejthetetlen édesatyád elhunytáról, akit Isten bölcs, de kifürkészhetetlen akarata magához szólított az élők sorából. Fájdalmadat enyhítse az a tudat, hogy ez a vesztesség éppoly pótolhatatlan reád, mint a társadalomra nézve. Satöbbi, satöbbi. A szokott formaságok. Aláírás.

Így követi egyik levél a másikat, gyors egymásutánban, körülbelül tizenhét. Az elnökgazgatói, üzleti és politikai leveleit kellemesen, színesen tarkítják azok, melyek – mint a fönti – mélyen érző szívről, baráti hűségéről tesznek tanúságot. Miután vagy egy óráig diktál, a kávéház közönsége nyugtalankodni kezd. Egyesek, akik olvasni szeretnének vagy levelet írni, bosszúsán rázzák fejüket. Mások röhögnek, közbeszólnak, dühöngve felkelnek, fizetnek. A titkárnő a füzetbe rejti elpiruló arcát. Egy pincér mosolyog.

Én azonban nem mosolygok. Bámulattal tekintek korunknak erre a hősére, erre a sokoldalú, ernyedetlen tényezőre, erre az igazi munkásra, aki még a kávéházban se pihen, és nem törődve velünk, akik itt ülünk, az aggkor laza őszinteségével kitarja magát. Tekintve, hogy nem sértek meg levéltitkot, mert a szöveget úgy harsogja, hogy mindenki hallhatja, állandóan figyelek. Mindössze annyit engedek meg magamnak, hogy olykor egyes sikerültebb, lírai szépségekben bővelkedő fordulatoknál, melyek különösem megnyerik tetszésemet, halkán tapsoljak.

De ezt se veszi észre.

(*Pesti Hírlap*, 1929. május 19. – *É*, 111–112. old.)